

АЛГЕБРАЇЧНИЙ МЕТОД СИНТЕЗУ БЕЗПОМИЛКОВОЇ БІНАРНОЇ НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ

Анотація. Наведено математичну модель задачі обчислення вагових коефіцієнтів бінарної нейронної мережі. Доведено, що у разі ступінчастих функцій активації нейронів такою моделлю є система лінійних нерівностей, яка у більшості практичних задач є не-сумісною. Запропоновано метод аналізу системи нерівностей, який дає змогу обчислити значення вагових коефіцієнтів та синтезувати структуру нейронної мережі, що забезпечує абсолютну точність вихідних сигналів. Наведено алгоритм та приклад реалізації запропонованого методу.

Ключові слова: нейронна мережа, математична модель, аналіз, синтез, помилка.

ВСТУП

Головним недоліком бінарних нейронних мереж є відсутність гарантії отримання точного розв'язку поставленої задачі для всіх можливих вхідних сигналів. Пояснюється це тим, що у переважній більшості практичних застосувань задача обчислення вагових коефіцієнтів зв'язків нейронної мережі у математичній постановці є суперечливою і не має розв'язку. У цьому нескладно перекоонатися, якщо побудувати та проаналізувати математичну модель обчислення вагових коефіцієнтів навіть для найпростіших задач класифікації. У таких випадках, використовуючи відомі методи навчання [1–7], можна лише мінімізувати відхилення фактичного вихідного сигналу нейронної мережі від точного, але унеможливилося усунення її помилки в принципі. Тож перспективним підходом до синтезу нейронних мереж, що працюють з абсолютною точністю, є методи, основані на побудові та аналізі математичних моделей задачі обчислення вагових коефіцієнтів за фіксованих функцій активації нейронів.

Один із таких методів для бінарних нейронних мереж з одиничними ступінчастими функціями активації нейронів запропоновано у цій статті.

Бівалентність функцій активації дає підставу стверджувати, що математичною моделлю задачі обчислення вагових коефіцієнтів є система лінійних нерівностей, кожна з яких зіставлена певному вектору вхідних сигналів навчальної вибірки. Задача полягає у відшуканні такого набору значень вагових коефіцієнтів, який забезпечуватиме отримання правильного вихідного сигналу мережі для будь-якого вектора вхідних сигналів.

Запропонований метод передбачає послідовний вибір за певними правилами та привласнення значень ваговим коефіцієнтам з подальшим аналізом часткових моделей, що утворені внаслідок підстановки цих значень у загальну вхідну модель. Під час виявлення суперечливих нерівностей до їхнього складу вводяться додаткові корегувальні змінні, які призначені для компенсації математичних суперечностей, що виникають. У фізичному сенсі кожна така корегувальна змінна відповідає включенню до структури нейронної мережі додаткового проміжного нейрона, для якого корегувальна змінна розглядається як ваговий коефіцієнт його вихідного зв'язку. У такий спосіб визначається структура нейронної мережі. Результатом реалізації запропонованого методу є нейронна мережа з одним проміжним шаром, здатна з абсолютною точністю генерувати вихідні сигнали для всіх вхідних векторів, передбачених навчальною вибіркою. За наявності кри-